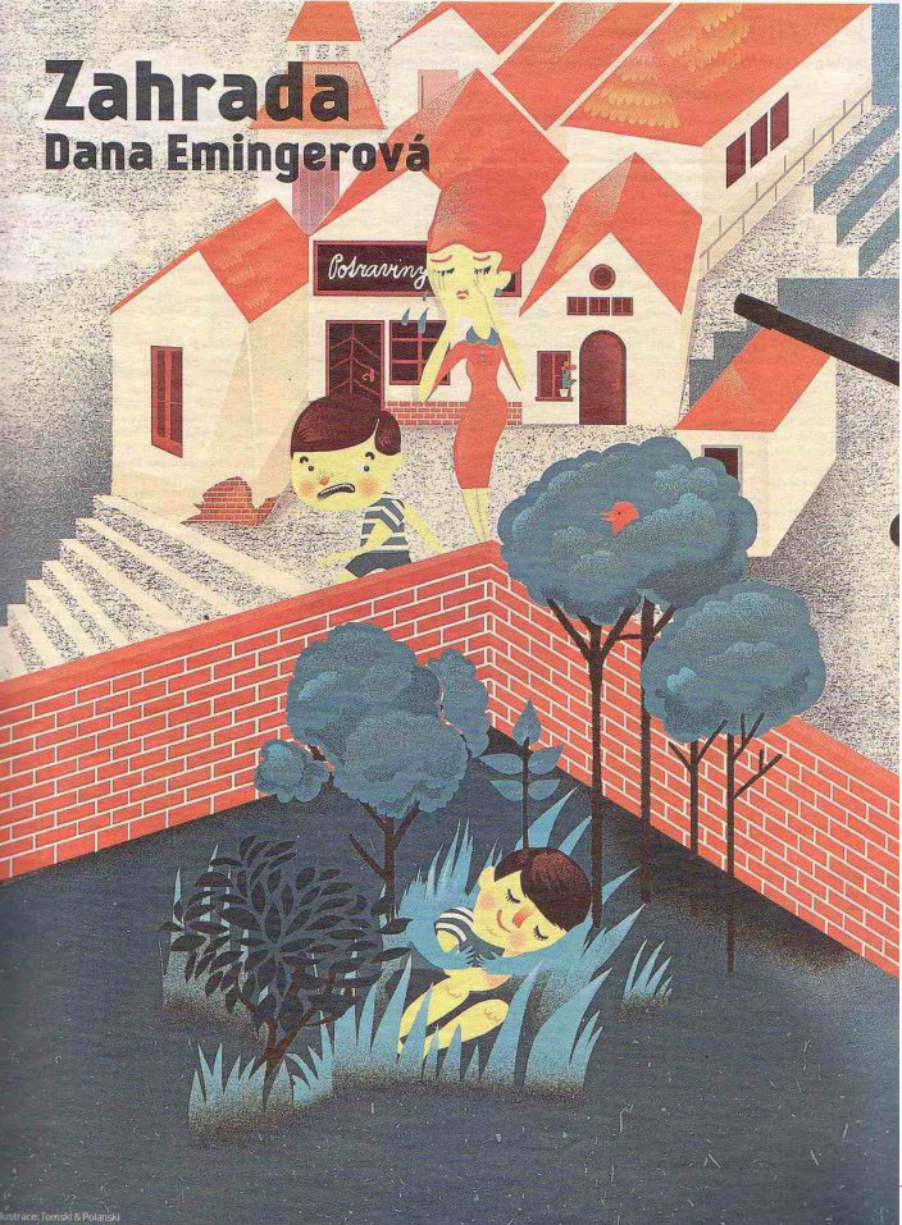

Zahrada

Dana Emingerová

Společně s tímto povídkovou sérií jsme vyhlásili literární soutěž a vyzvali blogery a čtenáře portálu IDnes, aby nám poslali své vlastní povídky s tím, že ten nejlepší ze zasláných přispěvků také otkusíme. Do uzávěrky se naadnes sešlo na 260 textů od dvou stovek autorek a autorů. Porota nyní dala hodnotit a vybere z nich 10 finalistů. Z nich pak bude vybrán vítěz, jehož povídku najdete koncem září nebo počátkem října na tomto místě. O finaltech budou moč rozhodovat i čtenáři portálu IDnes.

Tak dneska už by měli přijít, Honziku," dočetla babička telegram. Byl srpen 1968 a táta s mámou se po půlroční pracovní cestě měli vrátit z Německa. Pak strážně se už Honzíkovi po suchu stýskalo. Naštěstí mu děda večer co večer před spaním vyprávěl o zahradě s tajemnými balvány. Povídky, že pod nimi se v noci otvírají chodby, co vedou k lidem, které nejvíce milujeme, až už jsou kdekoli. Kdyby těch pohádek nebylo, asi by se uplakal steskem. Takhle stálo si večer v posteli představit, že už usne, vzhledně z kouzelné zahrady maminka a bude ho celou noc hládit po vlasech, dokud se zase neprobudí.

„Skoč k Sáře pro droždí," řekla babička a podala mu pětikorunu. „Něco dobrého tátovi a mámě upečeme." A pak ještě dodala, aby se nikdy neourazil, že možná přijde bouřka. Z dálek totiž už bylo slyšet dunění.

V krámků u Sáry" dole v ulici nikdo nebyl. Honzik tam chvíli bezradně postával. Zdálo se mu, že vzduch někdo poslouchá rádio, a tak hodně nahlas pozdravil. Nějakou chvíli trvalo, než se objevil prodáváčka, která už se léta nejmenovala Sára, nýbrž paní Borgesová.

Vypadala zaražená. Obvykle se totiž usmívala. Vždycky se Honzík ptala, jak se těší do prvních třídy. Jenže teď neřekla nic. A tak Honza začal sáhnout, že už má do školy připravenou aktovku i penál. Chtl ještě dodat, že máma mu přiveze z Německa dvacetibarevnou propisovačku, ale v tu chvíli se regály v obchodě rozřízaly tak, že z nich začal padat prach. Dunění zvenku sířilo a nebyla to bouřka. Honzik vyběhl na ulici a pohlédl do kovové hlavy obrovského tanku.

„Napadli nás Rusáci! Bude válka!" slyšel hlas paní Borgesové, zatímco ze zatáčky nad Honzíkovi domovem vyjížděla další sedezeláná monstra. „Války přece nejsou," zašepal Honzik. Paní učitelka ve školce totiž často vyprávěla, jak její neobčť padl při Prážském povstání těsně předtím, než ruská Rudá armáda přivleza na taneční mra. A děti to cháply asi tak, že vojny tenkrát „vyhynuly", stejně jako dinosauři, o kterých si vyprávěl jindy.

Vtom zpoza rohu vyběhl pan zahradník Kozák, ke kterému se chodilo pro nejładší maliny v Loretických. Mával zavřívě vzduchovkou proti tankům. Za ním se hnál Honzík dědeček s velkým praporem. Honzik viděl, jak z tanku vyskakují vojáci. Pak treskl výstřel a pan Kozák se skácel i se vzduchovkou Honzíkovi k nohám. Chodník se začal barvit krví, která připomínala ty obrovské maliny ze jeho zahrady.

„Utíkej honem domů, Honziku!" křikl dědeček praporečkem.

Utíkal. Nikoliv k domovu vsříc tankům, ale dolů ulicí Prý. Zahnal až pod Karlovem na úzkou pětinu mezi domky. Po ní děti chodily s babičkou zkrátkou kolem hospodářství terky Rádlova do kostela. Jenže terka, co babičce prodávala královky a Honzíkovi pak v kotcích ukazovala slepá mláďátka, teď nikde nebyla... A tak pokračoval dál podél vysoké kamenné zdi, které si nikdy dřív pořádně nevšiml. V panice strčil do železných vrátek. Zrezivělý řetěz povolil a branka se odkřepavě pootočila. Skřivour se protáhl dovnitř, udychavý padl do vysoké trávy. V ruce svíral pětikorunu na babiččino droždí a cítil, jak se třese zem. Když zvedl hlavu, nevěřil svým očím. Ležel v tajemné zahradě. Přesně takové, o které mu děda kdysi večer vyprávěl. Všude byly samé balvány a kame-

ny, jako by je sem někdo poházel z nebe. Mezi nimi rostly ve vysoké trávě plané ovocné stromy a na nich zpívají ptáci, jako by venku nejezdily tanky.

Honzik se uvelebil pod jednu z jabloní a poslouchal vzdálené dunění. Měl hrozný strach a vůbec se mu nechlo do bezpříčinné dědovy pohádkové zahrady odejít. A pak se to stalo. Jeden z těch velkých kamenů se pohol. Objevila se tajemná chodba a z ní vystoupila Honzíkova maminka. A za ní táta.

„Broučku!" hlídali ho a Honzik jim hned vyprávěl, co dělal celé léto a jak už chodí sám nakupovat k Sáře.

Odpoledne našla za kamennou zdi spícího Honzíkova prodáváčka, co se nejmenovala Sára, ale paní Borgesová. Rozbrečel se, protože v rozespálosti nechápal, kam se mu zase ztratili táta s mámou. „Byli se mnou v zahradě, co jsou ty kameny," tvrdostjně opakoval, když ho vedla domů.

Dana Emingerová (1961)

Vystudovala Jurnalistiku na Univerzite Karlova. Populární díla jako *řadobory* v časopisu *Hladý svět*. Její literární a kulturní životní cestu sledují americký list *New York Review of Books*. Po roce 1988 se začala více věnovat literární činnosti. Vydala například knihy *Dva životy*, *Novosjuz* s Viktorom Erištem, *Legionář a emigrant ženo* a jejími stovkami odečetky si žije! *Letní*, *Portrét klasika české literatury*, *prezentativní jeho seminář* a *řadobory* paní.

„Ještě že tam denně chodím," povzddechla paní Borgesová a dodala, že na loretckém Židovském hřbitově odpovídá celá jejich rodina. Až na její maminku Sáru, kterou zabili nacisti v koncentraci. A zatímco vpravdě, že Němci zabíjeli lidí po tisících, Honzik hloubal o tom, proč tedy táta s mámou jezdí do Německa, když jim tam hrozí takové nebezpečí. A také o tom, že v té zahradě nikoho odpovídá neviděl.

Ale to už potkali babičku. Když je viděla, potáhla se Honzik jí musel dlouho utěšovat. A pak zase utěšovala babička Honzika, když zjistil, že máma s tátou se vrátily tajemnou chodbou zase zpátky do Německa a zapomenou mu doma nechat ten slibený penál s dvacetibarevnou propisovačkou.

Když se světlé dědovi, dostal pohávek. Jak prý může v situaci, kdy Rusáci střílejí neviné lidi, otravovat s propisovkou. Děda huboval, že se konečně někdo nevidí, co z Honzika roste, když jeho rodiče jezdí poslouchat skopčákům, kteří dědovi za války v pracovním lágru zhunotovali zdraví a ani teď Čechům s ničím nepomohou. A také říkal, že každý, kdo začal nějakou vojnu, moc dobře ví, že mir je jen krátká přestávka mezi válkami a že hodně brzy bude „louel".

Babička se dědu snažila uklidnit. A utěšovala ho, že zahradník Kozák je síce těžce zraněn, ale předstává a statečně bojuje o život. Honzik si pak představoval pana Kozáka, jak vzduchovkou mří

na Ivany, bojuje s nimi o život a z prsou mu kape malinová krev.

Od té doby se večer co večer všichni dívali skulinou mezi zateřenými okny na projíždějící tanky a fialky. Jedou Ivany." Honzik už nemesl chodit nakupovat k Sáře. Ani sám, ani s babičkou. Za výhledy rano odjela do města s prázdným vozíkem a zpátky ho přitáhla plný mouky, cukru, vajec a soli. Děda jen poslouchal rádio. Honzik mu chtěl vyřít, jak našel tu jejich kouzelnou zahradu. Ale děda ho vůbec nevšímal. A večer mu nepovídá pohádky, takže rodiče už nepřicházeli, ani když Honzik spal...

Štrázně se mu stýskalo. A tak se jednou za soumraku vytratil z domu a zamířil dolů ulicí až ke zkratce pod Karlovem. Na zahradě viděl tetku Rádlovou, která se dívala, kam jde sám. Jen pozdravil a nic jí nevyvěřoval. Špechal dál podél vysoké kamenné zdi až k brance s rezavým řetězem. Protáhli se úzkou skřivour dovnitř a díval se na kameny, pod nimiž se skrývaly tajemné chodby vedoucí k tátovi a mámě.

Honza chtěl totiž své rodiče zachránit stýj co stýj. Když oni mohli chodbu za ním, muselo to být i obráceně. Jenže nešlo. Už se stmívalo a s žádným kamenem se nedalo pohout. Co je-li to opravdu jen Židovský hřbitov, kde o půlnoci vstávají mrtvolé z hrobů? Skřelil se do trávy pod jablono. Oči se mu klížily. Brzy mu pod víčka vstoupila Sára, co ji zabil Němci. Pak ho pronásledovala hlava ruského tanku a k nohám mu padaly červené maliny. A najednou se to stalo.

„Broučku! Jsi tady?" uslyšel známý hlas. „Který kámen to byl?" beklotal, když Honzika seřetilo do náruči táta s mámou. A tak se tenkrát v té tajemné zahradě našli.

Krátce poté se rodiče rozhodli emigrovat. Honzik nikdy nezapomněl, jak se těsně před odjezdem vypíral děda, jestli opravdu bude válka a jestli na světě existuje místo, kde nezapíje Sáry ani zahradníci. Děda tenkrát jen smutně vřel hlavou. Brzy pak dostali do ciziny zprávu, že muž z toho všeho zklamání puklo srdce.

Dědův pohádkový svět tajných chodeb odešel spolu s ním. A zmizelo i město Honzova dětství. Už nikdy neviděl pana Kozáka, tetku Rádlovou či paní prodáváčku Borgesovou. Ani babičku, protože teprve po sametové revoluci se rodina mohla vrátit domů, a to už byli třeba všichni dávno mrtví. Misto rodného domu našel jen betonové sídliště tam, kde kdysi bývaly zahradky, sady, malběné domečky a také krámek „u Sáry", do kterého Honzika posílala babička to poslední léto, než přijeli Rusáci, samotného nakupovat...

V základech paneláku zůstalo pořízeno hospodářství tetky Rádlova i maliny pana Kozáka. A někde pod městským parkovištěm zmizela i tajemná zahrada s vysokou kamennou zdí, v níž Honzik kdysi dávno vstoupil, že existují podzemní chodby, co vedou k lidem, které nejvíce milujeme.

Když se po tom místě Honza sháněl, ukázali mu „zachráněný" Židovský hřbitov. Byl to parkův uprostřed zaparkovaných aut obelhaný nízkou zdíkou. V něm se tyčilo do výšky asi deset otesaných kamenů, jako by je tam někdo shodil z nebe. Na jednom z nich bylo jméno Borges. Ostatní obelisky s hebrejským písmem byly zabetonovány v té zídce obrazující ztracený svět lidí, kteří nejspíš „vyhynuli" jako dinosauři. Na rozdíl od válek, které zůstávají asi navždy.